

ДОМ ТЫСЯЧЫ СЯБРОЎ

ТАК УЛАДЗІМІР КАРАТКЕВІЧ НАЗЫВАЎ ЗЯЛЁНЫ АСТРАВЕЦ НАД СРЭБНАЙ ЛОШАЙ

Летась Астравец размяняў 540 гадоў, так што гісторыі гэтага маляўнічага куточка нашай краіны ніяк не выпадае быць беднай на славытых асоб альбо памятных падзеі. Але, пэўна, ніколі на працягу стагоддзяў не выступаў Астравец так актыўна ў якасці «нюсмэйкера», як цягам апошніх месяцаў. Зрэшты, гэта не дзіўна – менавіта Астравеччына названа самай верагоднай пляцоўкай для будаўніцтва першай беларускай атамнай электрастанцыі. А ўсё, што звязана з магчымым узвядзеннем АЭС, карыстаецца асаблівай увагай грамадскасці – як ні круці, а трапяткія ў нас адносіны да «мірнага атама»! Вось і на пачатку кастрычніка зноў замільгаеў Астравец на інфармацыйных стужках – тут адбыліся грамадскія слуханні па ацэнцы ўздзеяння будучай станцыі на навакольнае асяроддзе.

У ВАРУНКАХ ДОБРАСУСЕДСТВА

Аднак зусім не з нагоды слуханняў накіраваўся я ў Астравец. Не, грамадскае абмеркаванне магчымых наступстваў для навакольнага асяроддзя, якія могуць узнікнуць пад час эксплуатацыі АЭС, – тэма адметная. І сам факт публічнай зацікаўленай размовы вучоных-ядзершчыкаў і экалагаў, прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый і прыродаахоўных структур – справа карысная і, безумоўна, патрэбная. Гэта вельмі па-еўрапейску, цывілізавана – сабрацца, падзяліцца меркаваннямі, абвясціць шырокай грамадскасці пра ўсе аспекты будаўніцтва і работы АЭС. Бо менавіта недахоп інфармацыі і становіцца крыніцай як неправяраных чутак, так і разнастайных фобій.

У вёсцы Гервяты

Ды Астравец мяне цікавіў перш-наперш з іншай прычыны. Як вядома, у верасні адбыўся рабочы візіт Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі ў Літоўскую Рэспубліку, які стаў новым этапам развіцця добрасуседскіх адносін дзвюх нашых краін. Несумненна, што за апошнія гады супрацоўніцтва Беларусі і Літ-

вы, у першую чаргу ў эканамічнай сферы, значна пашырылася. Цяпер жа, пасля візіту, актывізацыя беларуска-літоўскіх кантактаў у самых розных галінах набудзе новы імпульс. «Крызіс павінен падштурхнуць нас да пошукаў разнастайных варыянтаў для наладжвання супрацоўніцтва ў многіх галінах: машынабудаванні, энергетыцы, сельскай гаспадарцы, харчовай прамысловасці, турызме, – падкрэсліў кіраўнік беларускай дзяржавы на эканамічным форуме ў Вільнюсе. – Трэба шукаць новыя схемы вытворчай кааперацыі, стварэння зборачных вытворчасцей, інвестыцыйнага ўзаемадзеяння».

Як адзначылі многія аглядальнікі ў каментарыях па выніках візіту, пашырэнне эканамічнага супрацоўніцтва нашых краін натуральным чынам пацягне за сабой і актывізацыю кантактаў у галіне культуры, спорту, турызму, развіццё гуманітарнага і палітычнага ўзаемадзеяння як на агульнанацыянальным узроўні, так і на ўзроўні асобных рэгіёнаў і нават асобных грамадзян.

Што з гэтага атрымаецца ў будучым? Якія перспектывы адкрываюцца ў мясцовым, так бы мовіць, маштабе? У пошуку адказаў на гэтыя пытанні я і паехаў у Астравецкі раён.

Чаму менавіта сюды? Гэты самы паўночны і адначасова самы ўсходні куточак Гродзеншчыны – сімвал таго, наколькі блізкія

нашы народы, якія цягам стагоддзяў былі суседзямі і братамі. Да Вільнюса адсюль куды бліжэй, чым да Мінска, не кажучы ўжо пра Гродна. Частка насельніцтва раёна – этнічныя літоўцы. Нават назвы вёсак тут перамяшаліся, быццам жадаючы пацвердзіць унікальнасць гэтага краю, – і чаргуюцца тут спрадвечна беларускія Быстрыца, Лоша і Варона з літоўскімі Гервятамі, Рымдзюнамі, Гірамі.

Тут і сёння не дзіва сустрэць аўто з літоўскімі нумарамі. А некалі... Людзі расказвалі мне, што ў часы Савецкага Саюза ў Астравец штодзень прыходзіла аж пяць рэйсавых аўтобусаў з Вільнюса. І многія жыхары райцэнтра тады працавалі ў літоўскай сталіцы, раницай ад'язджаючы, а вечарам вяртаючыся дадому. Вільнюскае вытворчае аб'яднанне «60 гадоў Кастрычніка», напрыклад, больш як напалову забяспечвалася кадрамі з паўночна-заходніх раёнаў Беларусі.

А што адбываецца ў Астраўцы сёння? Ці ператварылася мяжа, якая падзяліла нашы краіны, у своеасаблівую «жалезную заслону» на шляху эканамічных, культурных зносін ды проста чалавечых кантактаў? Ці стала раптам некалі вельмі блізкая нам Літва, далучыўшыся да Еўрасаюза, далёкай і чужой?

ЁСЦЬ КАНТАКТ!

«Супрацоўніцтва з Літоўскай Рэспублікай у нас сапраўды сур'ёзнае. І што немалаважна – з кожным годам яно мацнее. Асабліва ў галіне адукацыі, культуры, спорту і турызму», – адзначыў старшыня Астравецкага райвыканкама Адам Кавалька. Ён паведаміў, што ў кастрычніку мінулага года, калі Астравец святкаваў свой юбілей, на ўрачыстыя мерапрыемствы былі ў тым ліку запрошаны шматлікія госці з Літвы. Пабывалі ў Астраўцы і пасол нашай краіны ў Літве Уладзімір Дражын, і генеральны консул Літоўскай Рэспублікі ў Гродне Рымантас Латакас. Прыехала таксама прадстаўнічая дэлегацыя з пабрацімскага яшчэ з савецкіх часоў Швенчонскага раёна, якую ўзначалілі кіраўнік раёна Вітаўтас Вігяліс і яго

намеснік Вайдотас Прункус (між іншым, гэта сын Казімеры Прунскае, першага прэм'ер-міністра Літоўскай Рэспублікі). Адною з самых адметных падзей святкавання стаў чацвёрты рэгіянальны фестываль-конкурс «Песні памежжа», які па традыцыі ладзіцца ў вёсцы Рымдзюны, але ў гонар юбілею «пераехаў» у Астравец. Перад адкрыццём фестывалю, ва ўрачыстай і ўзнёслай атмасферы свята Адам Кавалька і Вітаўтас Вігяліс падпісалі пагадненне аб супрацоўніцтве паміж суседнімі раёнамі – дакумент, які адкрывае новыя, больш шырокія магчымасці для кантактаў на рэгіянальным узроўні ў самых розных галінах грамадскага і эканамічнага жыцця.

– Са Швенчонісам Астравец сябраваў яшчэ з савецкіх часоў, – адзначыў намеснік старшыні райвыканкама Віктар Свіла, каменціруючы па маёй просьбе падпісанае пагадненне. – Я, напрыклад, быў вельмі ўражаны, калі пад час візіту да суседзяў пабачыў у мясцовым музеі сувеніры, якія дарыліся некалі гэтаму літоўскаму раёну нашымі дэлегацыямі. Жыхары Швенчоніса не выракліся нашага сяброўства, беражліва захоўваюць беларускія экспанаты. Пагадзіцеся, такія адносіны вартыя таго, каб іх не толькі зберагчы, але і ўсяляк пашыраць і развіваць.

Пагадненне ахоплівае розныя сферы, але найбольшы спадзяванні ў Астраўцы звязваюць з турызмам. Як расказаў Віктар Свіла, сёння тут распрацоўваецца схема, якая зробіць раён максімальна прывабным і цікавым для турыстаў з Літвы. У прыватнасці, прадуладжваецца ўвядзенне спецыяльных скідак для літоўскіх гасцей у агелях і пансіянатах Астравеччыны, мяркуецца аблегчыць выкарыстанне літоўцамі нашай транспартнай сістэмы. Карацей, Астравец жадае, каб гасцей сюды прыязджала як мага больш.

Астравецкі раён – адміністрацыйная адзінка Гродзенскай вобласці з цэнтрам у гарадскім пасёлку Астравец. Плошча раёна 1568 кв. км. Насельніцтва – 25 940 чалавек, з іх прыблізна 8500 жывуць непасрэдна ў райцэнтры.

У раёне 378 населеных пунктаў, аб'яднаных у 9 сельсаветаў.

Астравецкая зямля шчодрая на таленавітых людзей. У вёсцы Трокенікі нарадзіўся мастак, пісьменнік і падарожнік Мар'ян Богуш-Шышка, у вёсцы Міхалішкі – літаратар Менке Кац, у Лакцянах – паэт, драматург і святар Янка Быліна, у Баранях – паэт, публіцыст і святар Казімір Свяак. У Малях правёў апошнія гады свайго жыцця першы расійскі консул у Японіі Іосіф Гашкевіч. У маёнтку Дубнікі любіў жыць і працаваць над сваімі гістарычнымі раманами Генрык Сянкевіч. У Лошы пахаваны мастак Леў Дабжынскі...

Новы мост
цераз раку Вілія
ля вёскі Міхалішкі

– Тэма турызму надзвычай перспектыўная, – лічыць Віктар Свіла. – І наша задача – зрабіць так, каб Астравец стаў для тых жа літоўцаў своеасаблівай базай для вывучэння Беларусі. Каб яны маглі прыехаць да нас, пасяліцца ва ўтульным атэлі, смачна перакусіць, з камфортам пераначаваць – і ўжо адсюль адправіцца на экскурсію далей, глыбей у Беларусь. Пры належным падыходзе гэтыя планы выглядаюць абсалютна рэальнымі і, больш таго, шматабяцальнымі.

Між іншым, на сталае ў старшыні райвыканкама ляжыць праект пагаднення паміж урадам Рэспублікі Беларусь і Літоўскай Рэспублікі аб парадку ўзаемных паездак жыхароў прыгранічных тэрыторый. Раён трапляе ў 50-кіламетровую прыгранічную паласу, для насельніцтва якой мяркуецца значна спрасціць працэдуру перасячэння дзяржаўнай граніцы паміж нашымі краінамі, таму праект дакумента даслалі і ў Астравец, каб мясцовыя ўлады маглі выказаць свае заўвагі альбо меркаванні.

Аўтаматызаваны комплекс па вытворчасці малака ў СВК імя Гашкевіча

– Вельмі актуальнае гэтае пагадненне, – лічыць Адам Кавалька. – Калі сустраскаешся з людзьмі, цікавішся іх турботамі, то праблемай нумар адзін многія называюць высокі кошт візаў і складаную працэдуру іх атрымання. Прытым, гэтыя праблемы датычацца і нашага боку, і літоўскага. Бо не толькі нашы людзі жадаюць з'ездзіць у Вільнюс. Колькі самых блізкіх сваякоў мясцовых жыхароў жыве ў Літве, і ім хочацца прыехаць да нас! Бацькі ў Гервятах ці Рымдзюнах, а дзеці па той бок мяжы. Вядома ж, усе мараць, што парадак узаемных паездак будзе спрошчаны.

Больш таго, не ўсім беларускім літоўцам так ужо лёгка з'ездзіць у наблізкае Гродна ў консульства па візу. Дзякуй Богу, намаганнямі старшыні грамадскага аб'яднання «Гервяцкая суполка літоўцаў» Уладзіміра Лукшы атрыманы дазвол консульскіх службаў Літвы адкрываць астраўчанам візы ў

Мінску. Дапамагае Уладзімір Уладзіміравіч і тым, хто па аб'ектыўных прычынах (напрыклад, па стану здароўя) проста не мае магчымасці дабрацца да пасольства ці консульства. Відавочна, што прыняцце дакумента зняло б з людзей шмат клопату і вельмі нятаных турбот.

Праект практычна гатовы, і яго прыняцце, як прагучала ў Вільнюсе пад час візіту Аляксандра Лукашэнкі, – справа некалькіх месяцаў. У Астраўцы гэта лічаць вельмі пазітыўным знакам і спадзяюцца, што ўвод пагаднення ў дзеянне ў значнай ступені будзе спрыяць пашырэнню прытоку турыстаў з-за мяжы.

СТАСУНКІ ЭКАНАМІЧНЫЯ І НЕ ТОЛЬКІ

Літоўскія пакупнікі ў астравецкіх крамах сёння, безумоўна, госці не рэдкія. Але ці абмяжоўваецца эканамічнае супрацоўніцтва нашых краін тут, у гэтым рэгіёне, толькі «чаўночнымі» кантактамі? Намеснік старшыні райвыканкама Валерый Барташэвіч, які адказвае за эканамічнае развіццё рэгіёну, лічыць, што пэўныя сувязі мясцовых прадпрыемстваў і арганізацый з суб'ектамі гаспадарання Літвы і Латвіі ёсць, і яны абнадзейваюць. Так, за восем месяцаў 2009 года знешнегандлёвы абарот раёна з гэтымі дзяржавамі склаў 413,4 тыс. долараў. Рост у параўнанні з мінулагоднімі паказчыкамі – на 16,5 %. Пры гэтым экспарт перавышае імпарт: суадносіны прыблізна 60 да 40.

Палова экспарту – гэта кардон з фабрыкі ў Альхоўцы. За мяжу адпраўляюцца ацыліндраваныя бярвёны і дошкі з Астравецкага лясгаса, ягады з мясцовага райспажыўтаварыства і паліўныя брыкеты, якія выпускае прыватная фірма. А імпарт – гэта так званыя інвестыцыйныя тавары. Напрыклад, фермерская гаспадарка «Астравецкая» купіла ў Літве куранят, а лясгас і фабрыка «Альхоўка» – неабходнае для вытворчасці дрэваапрацоўчае абсталяванне.

Ёсць у раёне і станоўчыя прыклады замежнага інвесціравання. Так, літоўскі прадпрымальнік адкрыў у Астраўцы прадпры-

емства «Тэхнапласт», якое выпускае пластмасавыя формы для харчовай прамысловасці. Фігурныя «гнёзды» каробак, у якіх ляжаць цукеркі беларускіх кандытарскіх прадпрыемстваў, хутчэй за ўсё, выраблены менавіта на «Тэхнапласте». Фінансавыя поспехі літоўскага прадпрымальніка – інфармацыя, вядома ж, канфідэнцыяльная, а вось тое, што 18 жыхароў Астраўца знайшлі працу на гэтым заводзіку, – факт. І бюджэт раёна, зразумела, зацікаўлены ў такіх інвестыцыях.

Валерый Барташэвіч назваў яшчэ некалькі мясцовых фірм, асноўным капіталам якіх з’яўляюцца менавіта літоўскія грошы: станцыя тэхнічнага абслугоўвання аўтамабіляў, прадпрыемства па выпуску еўрападнаў, а яшчэ фірма, якая апрацоўвае шкло і вырабляе вокны. Плануецца, што ў хуткім часе ў Астраўцы з’явіцца і аўтамабільная мыйка, якой дагэтуль у гарадку проста не было. Адзін з літоўскіх бізнесменаў лічыць гэта неблагім спосабам укладання сродкаў... Вось, бадай, і ўсё.

Але цікава, ці будзе спрыяць інвестыцыям падпісанае з літоўцамі пагадненне аб супрацоўніцтве? Ці яно закранае толькі, скажам так, гуманітарныя аспекты?

– Безумоўна, з цягам часу падпісанае паміж нашымі раёнамі пагадненне адыграе сваю ролю і ў развіцці эканомікі рэгіёну, – перакананы Віктар Свіла. – Але каб рэальна выйсці на канкрэтныя эканамічныя праекты, трэба для пачатку стварыць і замацаваць нармальныя чалавечыя сувязі. Так проста, зняпацку, ні ты да суседа не пойздеш, ні ён да цябе не прыйдзе. І турысты самі па сабе ў Астравец не пабягуць. Трэба спачатку нам пазнаёміцца, завязаць цесныя кантакты, па-сапраўднаму пасябравачь, разам ажыццявіць якія-небудзь праекты – тады прыйдзе сюды і бізнес. Сродкі, як вядома, укладаюцца ў атмасферы сяброўства і даверу. А гэтаму пагадненне спрыяе.

Між іншым, адзін з такіх міжнародных праектаў, да ажыццяўлення якога вельмі цесна спрычыніўся Астравецкі райвыканкам – беларуска-літоўская міжнародная экспедыцыя, якая была арганізавана ў 2007 годзе ў гонар 150-годдзя вандроўкі па Віліі графа Канстанціна Тышкевіча. Вядо-

Астравецкі лясгас – адзін з лепшых у краіне

мы беларускі краязнавец, імя якога носіць музей у Лагойску Мінскай вобласці, у 1857 годзе на свае сродкі арганізаваў экспедыцыю па Віліі – па адным са шляхоў «з варагаў у грэкі». Сабраны Канстанцінам Тышкевічам багаты этнаграфічны, фальклорны і археалагічны матэрыял быў выкладзены ў кнізе «Вілія і яе берагі», якая выйшла ў 1871 годзе ў Дрэздэне. Высілкамі энтузіястаў з Беларусі і Літвы і пры падтрымцы Міністэрства спорту і турызму нашай краіны маршрут графа быў паўтораны – 17 плаўсродкаў (лодкі, катамараны, платы) прайшлі ад вытокаў Віліі ў Лагойскім раёне да Каўнаса. Віктар Свіла быў адным з арганізатараў экспедыцыі і ўдзельнічаў у названай міжнароднай акцыі. «Гэта вельмі рэальны прыклад гуманітарнага супрацоўніцтва, чалавечых стасункаў, якія прыносяць канкрэтны плён. Паверце, у нас, удзельнікаў з Літвы і Беларусі, быў проста неверагодны эмацыянальны ўздых», – падкрэсліў намеснік старшыні райвыканкама.

У ГЕРВЯЦКІМ КРАІ

Літоўская дыяспара, калі дазволена так будзе назваць літоўцаў Астравеччыны, на тэрыторыі раёна жыве кампактна – у некалькіх вёсках Гервяцкага сельскага Савета. Туды я накіраваўся ў суправаджэнні начальніка аддзела ідэалагічнай работы райвыканкама Аляксандра Клімчэні. Лепшага правадніка і падабраць было б цяжка: як склалася пазней у мяне ўражанне, Аляксандр Яўгенавіч ведае ў сваім раёне літаральна кожнага.

Адна з самых адметных дый знакамітых асоб Гервятаў – ксёндз мясцовага касцёла Найсвяцейшай Тройцы Леанід Нісцюк. Як расказалі мне дасведчаныя людзі, маці святара па нацыянальнасці літоўка, а бацька, мяркуючы па прозвішчы, – беларус. Нарадзіўся будучы ксёндз Леанід у Казахстане, а воляй лёсу і Бога служыць людзям і веры ў Гервятах. Яго шчыраваннем у многім і жыве гэты край, захоўваючы непаўторны характар еднасці і непадзельнасці розных нацыянальных культур. Службу ў сваім неперадавальна прыгожым і велічным храме няўрымслівы святар вядзе на трох мовах – беларускай, літоўскай і польскай.

А як прыгожа, дзякуючы ксяндзу Леаніду, вакол храма! Абавязкова варта паглядзець,

Дзіцячая хакейна каманда Астравецкага раёна – неаднаразовы прызёр спартыўных саборніцтваў

з якім густам аформлена тэрыторыя вакол касцёла, колькі разнастайных відаў елачак, туй, ядлоўцу расце на зялёным дагледжаным лужку. Цуд!

Але галоўная наша мэта – Рымдзюны. Менавіта ў гэтай вёсцы ў 2001 годзе быў пабудаваны Цэнтр літоўскай культуры, адукацыі і інфармацыі. Як афіцыйна

адзначаюць у райвыканкаме, сёння Цэнтр працуе «дзеля рэалізацыі патрэбнасцей літоўскай нацыянальнай суполкі». Гэта цэлы комплекс будынкаў, у якіх месцяцца і дзве школы (з літоўскай мовай навучання і з беларускай), і бібліятэка (тут толькі на літоўскай мове больш за 800 кніг), і Дом культуры, і канферэнц-зала, і інтэрнаты для навучэнцаў і педагогаў.

Пры Цэнтры створаны этнаграфічны куток – своеасаблівы музей, дзе сабраны побытавыя рэчы мінулага і пазамінулага стагоддзяў. Экспазіцыю стваральнікі назвалі «Дарогай лёну» – менавіта лён, яго вырошчванне і апрацоўка вызначалі лад жыцця гэтага рэгіёну на працягу многіх стагоддзяў. Працуюць у Цэнтры вакальны і харэаграфічны гурткі, гурток саломаляцтва. Калектывы мастацкай самадзейнасці, якія створаны на базе Цэнт-

ра, актыўна ўдзельнічаюць у разнастайных фестывалях, у тым ліку міжнародных. А самы папулярны з іх – фальклорны ансамбль «Жыльвіціс» (па-беларуску – вярба). Ён неаднойчы ўжо гастралюваў і па нашай краіне, і па суседніх Літве і Польшчы. Дарэчы, узгаданы вышэй рэгіянальны фестываль «Песні памежжа», які прапісаўся ў Рымдзюнах, па традыцыі праводзіцца ў Доме культуры літоўскага Цэнтра, і ў гэтым фэсце актыўна ўдзельнічаюць як беларускія, так і літоўскія і польскія калектывы.

Зрэшты, самым шматлюдным і «гучным» будынкам Цэнтра, дзе жыццё не сціхае ні на дзень, з'яўляецца ўсё ж не Дом культуры, а школьны корпус. На першым паверсе тут месціцца сярэдняя школа з беларускай мовай навучання, плюс спартыўная зала і сталоўка, а на другім – такая ж самая сярэдняя школа, толькі дзеткі ў ёй вучацца па-літоўску.

«Лаба дзена!» – вітае нас, прыемна ўсміхаючыся, мілавідная светлавалосая дзяўчына. І працягвае ўжо па-беларуску: «Сардэчна запрашаем у нашу школу. Можна, гасцям кавы згатаваць? Кава ў нас смачная, з Вільнюса прывезеная!» Так, за кубачкам кавы, і знаёмімся: дзяўчына, Святлана Лукшэне, аказалася дырэктарам Рымдзюнскай сярэдняй школы з літоўскай мовай навучання.

Пра Святлану Уладзіміраўну (між іншым, яна – дачка старшыні грамадскага аб'яднання «Гервяцкая суполка літоўцаў» Уладзіміра Лукшы) мне яшчэ раней расказвалі ў райвыканкаме. Разумніца. Энтузіястка, якіх пашукаць. І арганізатар талковы.

– Мы ўжо некалькі гадоў разам з літоўскім бокам шукалі шляхі, як можна было б павысіць узровень адукацыі рымдзюнскіх дзетак, – расказваў мне старшыня райвыканкама Адам Кавалька. – Літоўскі бок з цягам часу пачаў больш сур'ёзна ставіцца да гэтай праблемы, і сёння сюды накіроўваюцца толькі лепшыя спецыялісты. Узровень ведаў нашых навучэнцаў за некалькі апошніх гадоў значна вырас, і гэта несумненная заслуга Святланы Лукшэне.

Між іншым, сёння ў літоўскай школе працуе восем выкладчыкаў з Літвы. А яшчэ некалькі гадоў таму такіх настаўнікаў было значна больш, 15–17 чалавек. Справа, Кажуць, у тым, што раней у нашых суседзях дзейнічала сістэма прэферэнцый для атрымання адукацыі ў вышэйшых навучальных установах этнічнымі літоўцамі з-за мяжы. Таму многія настаўнікі намагаліся прыехаць у Рымдзюны з дзецьмі – калі скончыў сыноч ці дачка два апошнія класы ў Беларусі, гарантавана паступіць у ВНУ. Але апошнім часам прэферэнцыі зменшыліся, як і колькасць вучняў у школе з літоўскай мовай навучання.

Сёння адукацыю атрымліваюць 65 дзяцей. Столькі ж, дайце веры, і ў беларускай школьцы. Нехта з бацькоў разлічвае, што іх дзеці прадоўжаць адукацыю ў Літве, а нехта плануе, што сын ці дачка паступіць пасля школы ў беларускія ВНУ. «У нас ёсць прыклады, калі брат і сястра з адной сям’і ходзяць у розныя школы, – расказвае Святлана Лукшэне. – Адно дзіця вучыцца па-літоўску, другое – па-беларуску». І жывуць абедзве школы дружна. Спартыўная зала і сталоўка – агульныя, таму вучні шмат часу праводзяць разам. А калі і ёсць у школ канкурэнцыя, то толькі здаровая – каб даць дзецям яшчэ лепшыя веды.

Адзначым, што дзейнасцю Цэнтра літоўскай культуры, адукацыі і інфармацыі раённы выканкам займаўся ў цесным супрацоўніцтве з Дэпартаментам па справах нацыянальных меншасцей і мігрантаў пры ўрадзе Літоўскай Рэспублікі. Не заўсёды, асабліва спачатку, удавалася знайсці з гэтым дэпартаментам агульную мову – з-за розных прычын. Але ў апошнія гады стасункі наладзіліся і праблем з функцыянаваннем Цэнтра не было. Ды вось навіна: з новага года згаданы дэпартамент у Вільнюсе ліквідуецца, і тыя пытанні, якімі ён займаўся, будуць перададзены адпаведна ў тры міністэрствы – адукацыі, культуры і замежных спраў. У Астраўцы шчыра спадзяюцца, што рэарганізацыя ў літоўскіх урадавых структурах ніякім чынам не перашкодзіць ні развіццю Цэнтра, ні добрасуседскім адносінам і стасункам, на працаваным у Рымдзюнах за апошнія гады.

Многа цудоўных мясцін ёсць на Астравеччыне. Можа, і меў рацыю Адам Мальдзіс, калі назваў гэты куточак нашай краіны беларускай Швейцарыяй, хоць асабіста для мяне наша Швейцарыя – гэта ўсё ж Лагойшчына.

Але і на Астравеччыне прыгожа. Едзеш – і час ад часу так і хочацца прыпыніцца, выйсці з машыны, агледзецца, запомніць надоўга гэтыя залітыя восеньскім сонцам краявіды. Ды толькі ў камандзіроўцы часу бракуе катастрафічна, і разглядаць прыгажосці асабліва не выпадае.

Ды ў адным месцы я ўсё ж спыніўся. Глянуў. Менавіта тут, як падказалі мне, з цягам часу, магчыма, узнімецца першая беларуская атамная электрастанцыя. Дарогі туды яшчэ няма. Затое ў самім Астраўцы ўжо поўным ходам ідзе будоўля, і з кожным днём усё вышэй растуць шматпавярховыя дамы, дзе некалі будуць жыць будаўнікі і персанал будучай АЭС.

Як расказаў Адам Кавалька, ужо сёння да астравецкіх улад раз-пораз звяртаюцца спецыялісты з суседняй Літвы, якія працуюць цяпер на Ігналінскай АЭС. «Жадаючых пераехаць да нас хапае, хоць канчатковае рашэнне пра будаўніцтва АЭС не прынята, – сцвярджае старшыня райвыканкама. – Што ж, хай прыязджаюць – высокаадукаваныя спецыялісты лішнімі ў раёне ніколі не будуць. А для дзяцей тых работнікаў, хто і пра свае літоўскія карані забываць не жадае, у нас і Рымдзюнская школа ёсць».

І сапраўды – дом тысячы сяброў!

Максім МІКАЛАЕЎ ■

Грамадскія слуханні аб ацэнцы ўздзеяння беларускай АЭС на навакольнае асяроддзе прайшлі 9 кастрычніка ў Астраўцы